

De korpschef van de Landelijke politie
Postbus 13467
2501 EL DEN HAAG

Postadres

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Tel: (070) 356 35 63

Fax: (070) 360 75 72

bureau@nationaleombudsman.nl

www.nationaleombudsman.nl

Doorkiesnummer

Datum

Ons nummer

2014.03430

Uw brief

Uw kenmerk

Bijlagen

Behandelend medewerker

Onderwerp

rapportbrief binnentreden woningen
bij hennepacties

Geachte heer Bouman,

Bij brief van 27 februari 2014 liet ik u weten een onderzoek te starten naar het binnentreden in woningen bij hennepacties. Hierbij breng ik u op de hoogte van de resultaten van dit onderzoek.

Inleiding

Hennepkwekerijen komen in heel Nederland voor. Op zolders, in kelders, in schuren, tuinhuisjes, bedrijfspanden, in de glastuinbouw, in achtertuinen, maisvelden, bossen, parken, in vastgoedobjecten, op boerderijen, etc. Het kweken van hennep gaat gepaard met grote risico's zoals brand- en ontploffingsgevaar. Voor een snelle groei van hennepplanten zijn lampen met een hoog wattage nodig. Omdat hoge energiekosten de winst drukken wordt de stroom vaak illegaal 'getapt'. De wirwar van kabels en transformatoren levert levensgevaarlijke situaties op. Daarnaast is er gevaar voor de gezondheid omdat voor de wietteelt op grote schaal pesticide en zoutzuur worden gebruikt. Hennepsteelt en -handel leiden er ook toe dat het woon- en leefklimaat in de buurt achteruit gaat door de toenemende kans op geweld, afpersing, corruptie en liquidaties. Vaak zitten grote criminele organisaties achter de hennepsteelt en -handel. Dit is dan ook de reden dat de politie en het Openbaar Ministerie veel aandacht besteden aan het snel en adequaat optreden tegen hennepsteelt. De aanpak van de georganiseerde hennepsteelt is een landelijke prioriteit voor de politie. Bij de aanpak is niet alleen de overheid betrokken. Ook energiebedrijven doen er alles aan hennepsteelt samen met de politie een halt toe te roepen.

Aanleiding onderzoek

Met enige regelmaat ontvangt de Nationale ombudsman klachten van burgers over de politie, die hun woning is binnentreden in verband met de ontmanteling van hennepkwekerijen, waarbij de politie niets heeft aangetroffen:

Ons nummer

2014.03430

2

"Politieagenten zijn voor de tweede keer ten onrechte mijn woning binnen getreden! In beide gevallen zogenaamd op 'verdenking van een hennepkwekerij'. Dit is volstrekte flauwekul (gebleken) en niet gebaseerd op serieuze verdenkingen. Het binnendringen in de persoonlijke levenssfeer heeft behoorlijke impact gehad. Voor het zelfde geld komt men in de toekomst zomaar weer binnenvallen¹."

Het binnentreden in een woning is een vergaande inbreuk op het huisrecht van burgers. Het is een zeer ingrijpend politieoptreden en erg belastend voor de burger (zie http://www.eenvandaag.nl/binnenland/49647/onderzoek_ombudsman_invallen_politie_bij_hennepacties).

In 2013 bracht de Nationale ombudsman twee rapporten uit over het binnentreden in een woning vanwege het vermoeden van een hennepkwekerij (2013/078, 2013/166). In deze zaken trad de politie de woningen binnen op basis van hennepplucht (waarvan later bleek dat het de lucht was van een bodembedekker in de tuin) en op basis van een anonieme melding, respectievelijk informatie van de CIE alsmede een warmtemeting. De Nationale ombudsman kwam in overeenstemming met de geldende jurisprudentie (Hoge Raad 29 november 2011, LJN BP 8497) tot de conclusie dat er sprake was van een redelijk vermoeden van overtreding van de Opiumwet en dat de politie de woningen dus kon binnentreden. Het viel de Nationale ombudsman echter op dat er in beide zaken, ondanks (anonieme) meldingen en warmtemetingen, geen hennepkwekerij was aangetroffen. De Nationale ombudsman sprak zijn verontrusting hierover uit en vroeg uitdrukkelijk aandacht voor het perspectief van de burger. In die rapporten werd aangegeven dat een onderzoek in bredere zin zou worden overwogen naar de ontmanteling van hennepkwekerijen. Een rechterlijke toets vindt alleen plaats, indien er een hennepkwekerij wordt aangetroffen en het tot een strafzaak komt. De gevallen dat wel wordt binnengetreten, maar er niets wordt aangetroffen, worden niet getoetst door de rechter en onttrekken zich aan iedere vorm van rechterlijk toezicht. De rechter heeft er dan ook geen zicht op hoe vaak het voorkomt dat achteraf blijkt dat de verdenking onterecht was. Dit zijn de zaken waar het onderzoek van de Nationale ombudsman zich op richt.

De Nationale ombudsman ontvangt daarnaast regelmatig klachten over de afhandeling van schadeclaims door de politie als gevolg van het forceren van de deur. Tijdens hennepacties wacht de politie bij afwezigheid van de bewoner niet

¹ Citaat uit een klacht ingediend bij de Nationale ombudsman

Ons nummer

2014.03430

3

altijd tot deze thuis komt, zodat de bewoner zelf de deur open kan doen. De politie of slotenmaker forceert het slot en/of de deur, waardoor de bewoner schade kan hebben aan zijn deur. De Nationale ombudsman wil weten hoe de politie in zo'n geval omgaat met schadeclaims en hoe de politie nazorg verleent in het algemeen:

"Gebleken is dat politiemedewerkers met disproportioneel (grof) geweld mijn woning beschadigden, deze binnen vielen om vervolgens meteen te moeten constateren dat alle onderzoek voorafgaand aan de actie op drijfzand was gebaseerd²."

Het is niet aan de Nationale ombudsman om het beleid en de strenge aanpak van de hennepsteelt door politie en Openbaar Ministerie ter discussie te stellen. Wel kan hij de vraag stellen wat de uitvoering van dit beleid betekent voor onschuldige burgers. En daar is ook alle reden toe, gezien de impact die het kan hebben op de burger. Met dit onderzoek wilde de Nationale ombudsman in kaart brengen hoe vaak een inbreuk wordt gemaakt op het huisrecht op basis van enkele aanwijzingen, terwijl bij het binnentreden geen hennepkwekerij werd aangetroffen en bovendien niet het vermoeden bestond dat er recent een hennepkwekerij is geweest dan wel er een kwekerij in voorbereiding was.

Het onderzoek*Reikwijdte van het onderzoek*

De Nationale ombudsman heeft onderzocht hoe vaak het voorkomt dat er wordt binnengetroten in woningen, waarbij geen hennepkwekerij wordt aangetroffen en waarbij evenmin aanwijzingen werden gevonden waaruit bleek dat er een hennepkwekerij is geweest dan wel in voorbereiding was.

Naast jurisprudentieonderzoek heeft de ombudsman onderzoek gedaan naar de uitvoeringspraktijk.

Plan van aanpak

De Nationale ombudsman heeft cijfermateriaal opgevraagd bij verschillende eenheden om inzicht te krijgen hoe vaak het voorkomt dat de politie een woning binnentreedt wegens het vermoeden van een hennepkwekerij, maar waarbij niets werd aangetroffen dat daarop duidde.

Om een goed beeld te krijgen van de praktijk zijn drie politie-eenheden bij het onderzoek betrokken en wel Limburg, Rotterdam en Zeeland-West-Brabant. Deze eenheden hebben veel te maken met hennepsteelt en invallen in particuliere

² Idem als 1

Ons nummer

2014.03430

4

woningen. De politie in Zeeland-West-Brabant heeft een gezamenlijke aanpak georganiseerd, in Rotterdam speelt de grote steden problematiek en heeft de gemeente bij de aanpak van hennepkwekerijen een prominente rol. Limburg heeft te maken met de grensproblematiek en verschuiving van georganiseerde misdaad naar het zuiden van het land. Hoewel de ombudsman er voor heeft gekozen slechts drie politie-eenheden te betrekken bij het onderzoek, heeft hij door kennisneming van verschillende praktijksituaties inzicht gekregen in de algemene werkwijze van de politie bij hennepacties.

Binnen iedere politie-eenheid werken specialisten, vaak hennepcoördinatoren genoemd, op het gebied van hennepcultuur. Onderzoekers van het Bureau Nationale ombudsman hebben met de betrokken hennepcoördinatoren van de politie gesproken en hebben in elk van de drie politie-eenheden het ontmantelen van hennepkwekerijen bijgewoond. Daarnaast is gesproken met Meld Misdaad Anoniem (Stichting NL Confidential), met een ambtenaar van de gemeente Rotterdam en met de gemeentelijke ombudsman van Rotterdam.

Kader

De politie mag op basis van de Opiumwet een woning betreden als redelijkerwijze kan worden vermoed dat er sprake is van een overtreding van de Opiumwet. Dit vermoeden moet objectief gerechtvaardigd zijn. Dit wordt de strafrechtelijke aanpak genoemd. Enkele vormvoorschriften, zoals de schriftelijke machtiging om binnen te treden, zijn geregeld in de Algemene wet op het binnentreden. In de rechtspraak is een aantal grenzen bepaald. In onder meer een uitspraak van 2011 (LJN BP8497) geeft de Hoge Raad aan dat een anonieme melding, mits concreet en specifiek en al dan niet in combinatie met een andere aanwijzing, voldoende kan zijn om een verdenking van overtreding van de Opiumwet aan te nemen.

De praktijk

Hieronder volgt een korte schets van de opgedane ervaringen binnen de drie politie-eenheden. Bijzondere aandacht was er voor het afgeven van de machtiging voor het binnentreden. Wanneer zijn er genoeg aanwijzingen? Indien geen kwekerij is aangetroffen, is er dan aandacht voor nazorg en hoe gaat de politie om met het vergoeden van eventueel veroorzaakte schade? En in hoeveel gevallen wordt er geen hennepkwekerij aangetroffen en vooral, wat zijn de cijfers?

Ons nummer

2014.03430

5

Verdenking van een hennepkwekerij

Het vermoeden van de aanwezigheid van een hennepkwekerij ontstaat veelal door een melding. Meestal is dit een anonieme melding van een burger die aangeeft dat zich ergens een hennepkwekerij bevindt dan wel dat iemand een hennepkwekerij heeft. Anonieme meldingen komen binnen bij MMA (thans NL Confidential).

Om meer inzicht te krijgen in de werkwijze van MMA brachten onderzoekers van het bureau Nationale ombudsman daar een bezoek. Er wordt na een (anoniem) telefoontje aan MMA alleen een melding aan de politie gedaan als de anonimiteit van de melder gewaarborgd kan worden en als de melding voldoende concreet is. Er wordt goed doorgevraagd. De MMA-medewerker let ook op motieven van melders. Een goed motief kan de melding betrouwbaarder maken. Als de melding onvoldoende concreet is, dan wordt deze niet geregistreerd en dus ook niet doorgegeven aan de politie.

Wordt de melding over een hennepkwekerij wel door MMA geregistreerd, dan gaat deze melding altijd naar de politie en de energieleverancier. Wanneer de betrokken gemeente een contract heeft met MMA, dan gaat de melding ook naar deze gemeente. Bij een melding over hennepsteelt zal bij de politie het pand waar de melding betrekking op heeft, worden ingevoerd in het bedrijfsprocessensysteem en als zodanig worden bewaard. MMA vraagt altijd om terug te koppelen of de melding bruikbaar was en iets heeft opgeleverd om zo de kwaliteit van haar werk te verbeteren. Van 1 op de 3 telefoontjes die het MMA ontvangt, wordt daadwerkelijk een melding gemaakt. Van de 15.000 meldingen, die MMA jaarlijks doorgeeft aan de partners, hebben er zo'n 6000 à 7000 betrekking op hennepkwekerijen.

Nadat de politie een (anonieme) melding heeft ontvangen, gaat zij de melding 'opplussen', hetgeen betekent dat er wordt nagegaan of er meer feiten of omstandigheden zijn die wijzen op een mogelijke hennepkwekerij. Allereerst wordt er binnen de verschillende systemen van de politie onderzoek gedaan naar het pand en/of de bewoner en wordt er eventuele CIE-informatie ingewonnen.

De meest voorkomende manier om een melding verder op te plussen is het (laten) uitvoeren van een blok- en/of warmtemeting. Het energiebedrijf verricht zogenoemde blokmetingen, waarbij wordt gekeken of er een afwijkend patroon valt waar te nemen voor wat betreft het energieverbruik in een bepaald huizenblok. Wanneer er een hoog energieverbruik wordt gemeten, kan dit een indicatie zijn dat er ergens in dat blok een hennepkwekerij is. Afhankelijk van de grootte van het blok bestaat er minder of meer zekerheid dat er een

Ons nummer

2014.03430

6

hennepkwekerij aanwezig is in het pand waarop de melding betrekking heeft. In een kleine gemeente gaat het vaak om kleinere huizenblokken variërend van een paar tot tien huizen. In grote steden ligt dat anders en kan het wel om tientallen adressen gaan.

Ook kunnen er warmtemetingen worden verricht. Hierbij worden met warmtebeeldcamera's opnamen gemaakt van een specifiek pand waarbij onzichtbare infraroodstraling wordt omgezet in een zichtbaar warmtebeeld. Omdat de lampen van de hennepkwekerijen zo veel warmte produceren, kan men met warmtemetingen een eventuele afwijking in temperatuur lokaliseren, die kan duiden op een hennepkwekerij. Ook deze metingen worden in bijna alle gevallen door het energiebedrijf uitgevoerd. De politie in Heerlen maakt echter nauwelijks nog gebruik van warmtemetingen omdat dit onvoldoende resultaat opleverde. Reden hiervoor is dat hennepkwekers steeds beter weten hoe de politie opspoort. De panden waarin een kwekerij zich bevindt, worden steeds beter geïsoleerd waardoor de warmte nauwelijks meetbaar is. Ook worden de hennepkwekerijen steeds beter verborgen.

Daarnaast stelt de politie vaak nog onderzoek ter plaatse in. Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken of de ramen geblindeld zijn en of er een hennepgeur kan worden waargenomen.

Machtiging tot binnentreden

In alle betrokken politie-eenheden wordt gesteld dat de hulpofficier kritisch is met het verstrekken van een machtiging tot binnentreden en dat deze niet lichtvaardig wordt afgegeven. Alleen als er daadwerkelijk een redelijk vermoeden is van een strafbaar feit wordt er een machtiging afgegeven.

Zo wordt een machtiging afgegeven bij bijvoorbeeld een anonieme melding (via MMA) én een blokmeting, al dan niet gecombineerd met een warmtemeting of andere aanwijzingen zoals antecedenten of waarnemingen van de politie. Eén melding op zich wordt over het algemeen onvoldoende geacht voor de afgifte van een machtiging, tenzij het gaat om een melding van de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE). Bij de politie Heerlen kan één anonieme melding, mits concreet en gedetailleerd genoeg, wel voldoende zijn om een machtiging tot binnentreden af te geven. In een dergelijke situatie heeft de hulpofficier voor de afgifte van de machtiging eerst overleg met het Openbaar Ministerie.

De politie krijgt van MMA een groot aantal meldingen binnen die uiteindelijk niet tot binnentreden kunnen leiden omdat de politie de melding niet kan 'opplussen'.

Ons nummer

2014.03430

7

In ongeveer 2/3 van de gevallen kan om die reden geen machtiging worden afgegeven.

Ruimingsactie

Afhankelijk van de situatie gaan er minimaal vier agenten mee (twee bellen aan en twee bewaken de achterkant van het pand). Indien beschikbaar gaat de wijkagent mee. De wijkagent kent de buurt en de bewoners het beste. Daarnaast gaat een medewerker van het energiebedrijf mee die bij het aantreffen van een hennepkwekerij de stroom afsluit. Ook gaat soms een medewerker van de woningbouwvereniging mee die bij de aanwezigheid van een kwekerij meteen de huurovereenkomst opzegt. Het verschilt per eenheid of medewerkers van het ruimingsbedrijf en de sleutelmaker reeds bij aanvang van de actie aanwezig zijn. Veelal staan zij stand by en worden zij gebeld indien dit ook daadwerkelijk nodig is. Het forceren van de deur gebeurt alleen als de bewoner niet thuis is en/of niet bereikt kan worden, dan wel niet binnen een bepaalde tijd thuis kan zijn. Van de door medewerkers van de ombudsman bezochte eenheden vindt alleen in het werkgebied van de eenheid Rotterdam naast de strafrechtelijke aanpak ook een bestuurlijk traject plaats. Het hennepteam van de gemeente Rotterdam geeft uitvoering aan dit bestuurlijk traject en trekt hierbij tijdens de geplande hennepdagen samen met de politie op. Bij de bestuurlijke aanpak ligt het initiatief bij de gemeente. De politie gaat echter altijd mee om binnen te treden. Als er sprake is van gevaarzetting dan vindt er een bestuurlijke ruiming plaats. De gemeente kan een bestuurlijke boete of dwangsom opleggen en de kosten op de eigenaar/bewoner verhalen. Vervolgens wordt de betrokkene ook strafrechtelijk vervolgd.

Geen machtiging maar toestemming.

Is er een vermoeden van het bestaan van een hennepkwekerij maar is het niet genoeg voor het afgeven van een machtiging, dan komt het voor dat de politie toch bij de bewoner langs gaat met de vraag of ze in de woning mag kijken en een toelichting geeft waarom ze wil kijken. Aan bewoners wordt verteld dat de politie een (anonieme) melding heeft ontvangen dat er een hennepkwekerij in de woning aanwezig is, maar dat zij onvoldoende verdenking heeft om binnen te mogen treden. De politie vraagt dan of de bewoners toestemming willen geven om de politie in de woning te laten kijken. Er wordt in dergelijke situaties eerst schriftelijke informatie uitgereikt die de bewoners moeten lezen (ook als zij al toestemming hebben gegeven), alvorens de politie binnentreedt. Deze werkwijze wordt niet overal gehanteerd. Er zijn politie-eenheden die hier geen voorstander van zijn omdat er vragen kunnen worden gesteld bij de 'vrijwilligheid' van de toestemming en omdat er op die manier politie-informatie wordt vrijgegeven.

Ons nummer

2014.03430

8

Nazorg

Wanneer er geen hennepkwekerij wordt aangetroffen, wordt uitleg gegeven aan de bewoners over de reden van de actie. Zijn de bewoners niet thuis dan gaat de politie in sommige politie-eenheden er later weer heen om die uitleg in persoon te geven omdat men hecht aan transparantie en een goede uitleg.

In andere politie-eenheden wordt volstaan met het ophangen van een briefje op de deur met de mededeling dat, indien het slot is geforceerd, de nieuwe sleutel af te halen is op het politiebureau. Desgewenst vindt daar verdere uitleg over de actie plaats.

Excuses worden in een van de politie-eenheden niet nodig geacht, omdat de politie gewoon haar werk heeft gedaan. In andere eenheden heeft de politie geen moeite met het aanbieden van excuses. In een van de bezochte politieregio's werd aangegeven dat als er helemaal niets wordt aangetroffen, de politie altijd bereid is om een toelichting te geven en dat het van de betrokken politieambtenaar afhangt of er contact wordt gelegd met de betrokken bewoners. Er is zowel op eenheidsniveau als landelijk gezien geen beleid over het bieden van nazorg als er niets wordt aangetroffen dat duidt op een hennepkwekerij.

Schadevergoeding

Wordt er niets aangetroffen en is er schade aan de woning ontstaan, dan kan de bewoner de politie verzoeken om deze schade te vergoeden. Het initiatief ligt bij de bewoner. De politie maakt altijd foto's indien een deur wordt geforceerd. Is de gevraagde schadevergoeding redelijk dan worden de gevraagde kosten volgens de politie bijna altijd ongezien uitbetaald.

In een van de betrokken politieregio's kan in geval van imagoschade een rectificatie in de krant plaatsvinden of een brief worden gestuurd. Hier is altijd sprake van maatwerk.

Cijfers

Uit de bezoeken aan de diverse politie-eenheden is gebleken dat de registratiesystemen van de politie, zoals de Basisvoorziening Handhaving (BVH) en de hennepmonitor, geen betrouwbare cijfers kunnen leveren waaruit blijkt in hoeveel gevallen de politie is binnengetroten en waarbij niets werd aangetroffen. Ook de Nationale politie kan hierover geen betrouwbare cijfers leveren. De zogenoemde hennepmonitor (computerprogramma waarin informatie over het oprollen van een hennepkwekerij wordt geregistreerd) geeft onvoldoende mogelijkheden om goed te registreren en is niet betrouwbaar. Je kunt aan de registratie niet zien of er daadwerkelijk een hennepkwekerij of resten daarvan is/zijn aangetroffen. Zo komt het voor dat er is binnengetroten en dat er geen

Ons nummer

2014.03430

9

hennepplantage werd aangetroffen, maar dat er wel een ruimte is ingericht met filters en lampen, oftewel een plantage in aanbouw. Als er nog geen hennep is geteeld levert dit geen strafbaar feit op. Daarnaast komt het voor dat de plantage net is opgeruimd en dat alleen indirecte sporen worden aangetroffen, zoals gaten in de muur en sporen op het plafond. In het systeem staat dan dat er geen plantage is aangetroffen, maar dit betreft dus geen situatie waarbij het gaat om geheel onschuldige personen.

De politie-eenheden waarop het onderzoek zich richtte houden wel ieder op hun eigen wijze cijfers bij over hennepacties waarbij uitdrukkelijk wordt aangegeven dat deze niet 100% betrouwbaar zijn. Deze cijfers leveren een heel divers beeld op. In Venlo hebben medewerkers van Bureau Nationale ombudsman samen met de politie de cijfers uit Venlo bekeken die door de politie in een eigen bestand worden bijgehouden. Daaruit bleek dat het aantal keren dat werd binnengetroden en er geen hennepkwekerij werd aangetroffen heel klein is, hetgeen ook overeenkomt met de ervaringen van de betrokken politiemensen. De cijfers die werden aangeleverd door de politie van het voormalige Limburg-Zuid geven echter een heel ander beeld. Hoewel de politie uitdrukkelijk aangeeft niet in te staan voor de accuraatheid van de cijfers is het opvallend dat in de eerste helft van 2014 in Heerlen en Sittard in 50% van de gevallen na binnentreden geen hennepkwekerij werd aangetroffen. Dit was voor de Nationale ombudsman aanleiding om nader onderzoek te doen in Heerlen. De politie Heerlen heeft geen sluitende verklaring voor het grote aantal "missers". De politie geeft als mogelijke oorzaken dat dit komt doordat de hennepkwekerijen beter verstopt zijn (de Limburgse hennepkwekers hebben veel ervaring en weten hoe de politie werkt) en dus moeilijker te vinden en/of er mogelijk meer fakemeldingen worden gedaan. Het blijft voorlopig gissen.

In 2013 heeft de eenheid Zeeland-West-Brabant 218 geplande acties gehad, waarbij in 17 gevallen geen hennepkwekerij is aangetroffen. Dit betreft iets minder dan 8% van het totaal aantal acties. Daarnaast heeft deze eenheid in 2013 294 heterdaadsituaties gehad, waarbij een hennepkwekerij werd aangetroffen. Hierbij kan worden gedacht aan gevallen van brand en wateroverlast.

Ook de politie-eenheid Rotterdam kan geen betrouwbare cijfers leveren. Het is met name lastig om cijfers aan te leveren van het aantal keren dat is binnengetroden, waarbij niets werd aangetroffen. De politie denkt dat er in 2013 ongeveer 750 kwekerijen zijn aangetroffen (inclusief heterdaadsituaties).

Ons nummer

2014.03430

10

De hennepcoördinator schat dat er binnen de voormalige politieregio Zuid-Holland-Zuid in ongeveer vijf gevallen helemaal niets werd aangetroffen. Sinds 2005 is de gemeente Rotterdam actief met het bestuurlijk ruimen van hennepkwekerijen. Voor de gemeente lag de prioriteit hoger dan voor de politie. De gemeente Rotterdam heeft de ombudsman geen cijfers verstrekt over het eindresultaat van hennepacties maar geeft aan dat in bijna alle gevallen een hennepkwekerij wordt aangetroffen.

Conclusie

De Nationale ombudsman is tot de volgende conclusies gekomen:

De politie beschikt over onvoldoende betrouwbaar cijfermateriaal. In enkele gevallen zijn wel cijfers beschikbaar, omdat bijvoorbeeld de hennepcoördinator deze zelf heeft bijgehouden. Hierbij werd door de politieambtenaren opgemerkt dat niet kon worden ingestaan voor de volledige betrouwbaarheid hiervan. Wanneer de politie in een woning is binnentreden en geen hennepkwekerij heeft aangetroffen, wordt niet nader geregistreerd of er feiten of omstandigheden waren waaruit kon worden afgeleid dat er recentelijk wel een hennepkwekerij was geweest dan wel er een kwekerij in aanbouw was. Deze informatie acht de Nationale ombudsman juist wel van belang omdat nu niet duidelijk wordt hoe vaak burgers die niets te maken hebben met een hennepkwekerij worden geconfronteerd met het binnentreden van de politie. Uit de eerder genoemde rapporten hierover van de ombudsman blijkt dat dit binnentreden een hele grote impact heeft.

De eerste indruk dat er in verreweg de meeste gevallen na binnentreden een hennepkwekerij wordt aangetroffen en het probleem dus niet zo groot is, moest worden bijgesteld na het ontvangen van de cijfers van de voormalige politieregio Limburg-Zuid.

Met dit onderzoek wilde de Nationale ombudsman in kaart brengen hoe vaak een inbreuk wordt gemaakt op het huisrecht op basis van enkele aanwijzingen, terwijl bij het binnentreden niets werd aangetroffen dat op een hennepkwekerij duidt. Dit is door het ontbreken van betrouwbare cijfers niet mogelijk gebleken.

Door het bijwonen van verschillende hennepacties van de politie bij verschillende eenheden is een goed beeld gekregen van de werkwijze van de politie bij het opsporen en ruimen van hennepkwekerijen. Hierbij valt op dat er alleen machtigingen tot binnentreden worden afgegeven door de hulpofficier van justitie indien een melding kan worden 'opgeplust' met een warmtemeting en/of blokmeting en/of andere aanwijzingen, zoals het bestaan van antecedenten of

Ons nummer

2014.03430

11

eigen waarnemingen ter plaatse. In de regel zijn naast een melding nog twee 'plusjes' nodig voordat een machtiging wordt afgegeven. De Eenheid Limburg kijkt hier van af. Daar kan, na overleg met het Openbaar Ministerie, een machtiging worden afgegeven bij één concrete en gedetailleerde melding.

Aan nazorg wordt door de bij dit onderzoek betrokken politie-eenheden op verschillende wijze invulling gegeven, waarbij ook verschillend wordt gedacht over het aanbieden van excuses.

In gesprekken met de politie wordt aangegeven dat er aandacht is voor nazorg indien na het binnentreden geen hennepkwekerij wordt aangetroffen. Deze nazorg kent verschillende vormen: het varieert van een minimale nazorg door het ophangen van een briefje op de deur van de woning en nadere uitleg op het bureau tot aan het op eigen initiatief van de politie opnemen van contact met de bewoner voor het geven van een toelichting. Juist wanneer de politie niets heeft aangetroffen dat duidt op een hennepkwekerij acht de Nationale ombudsman goede nazorg van wezenlijk belang.

Het door de politie geschetste beeld dat schade zonder probleem wordt uitbetaald wordt door de Nationale ombudsman niet altijd herkend. Uit individuele klachten die de Nationale ombudsman behandelt komt naar voren dat het voor burgers niet altijd zo eenvoudig is om schade aan de woning vergoed te krijgen en blijkt het uitkeren van geleden schade bepaald geen automatisme te zijn.

Aanbevelingen

Het voorgaande heeft geleid tot de volgende aanbevelingen:

1. De Nationale ombudsman beveelt aan het BVH zodanig aan te passen dat betrouwbare cijfers kunnen worden gegenereerd. Is het niet mogelijk om dit binnen afzienbare tijd te realiseren dan pleit de Nationale ombudsman ervoor tot die tijd de cijfers door de portefeuillehouders hennep/hennepcoördinatoren op zodanige wijze bij te laten houden dat duidelijk wordt hoe vaak er is binnentreden en op basis van welke informatie, in hoeveel gevallen er geen hennepkwekerij is aangetroffen en of er aanwijzingen werden gevonden die wijzen op het eerder bestaan van een kwekerij of een kwekerij in aanbouw. De Nationale ombudsman krijgt graag over een jaar inzage in deze cijfers.
2. Het zogenoemd 'opplussen' van een anonieme melding gebeurt niet in iedere politie-eenheid op dezelfde wijze. Bovendien verschilt het per eenheid

Ons nummer

2014.03430

12

hoeveel 'plusjes' er nodig zijn voordat er een machtiging tot binnentreden wordt afgegeven. De Nationale ombudsman pleit voor meer uniformiteit als het gaat om de voorwaarden die worden gesteld voor het afgeven van een machtiging tot binnentreden.

3. Vanuit het oogpunt van goede informatieverstrekking mag van de politie verwacht worden dat wanneer er niets is aangetroffen dat duidt op een hennepkwekerij, zij de burger actief informeert over het binnentreden. Ook op dit punt pleit de Nationale ombudsman voor meer uniformiteit en nadere protocollering.
4. De Nationale ombudsman verzoekt de politie de gemaakte schade ruimhartig en voortvarend te vergoeden in die zaken waar niets is aangetroffen. Dit houdt ook in dat de politie burgers uit eigen beweging moet wijzen op de mogelijkheid van schadevergoeding.

Ik verzoek u mij binnen drie maanden uw reactie op de aanbevelingen mee te delen.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,
waarnemend ombudsman